

Besluitnota

Onderwerp

Vaststellen van de Jaarstukken 2022

Voorgesteld besluit

Het algemeen bestuur wordt voorgesteld:

1. in te stemmen met het instellen van een bestemmingsreserve voor Impulsregeling Water in de leefomgeving;
2. in te stemmen met het instellen van een bestemmingsreserve voor Wet open Overheid;
3. de jaarstukken 2022 (DM 1949851 'bestuursverslag 2022' en DM 1935866 'jaarrekening 2022') vast te stellen;
4. het voordelige exploitatieresultaat van in totaal € 3,735 miljoen als volgt te bestemmen en te verwerken:
 - I. toevoeging aan algemene reserve watersysteemheffing € 515.000;
 - II. onttrekking aan algemene reserve zuiveringsheffing € 56.000;
 - III. toevoeging aan egalisatiereserve watersysteemheffing € 1,619 miljoen;
 - IV. toevoeging aan egalisatiereserve zuiveringsheffing € 1,607 miljoen;
 - V. toevoeging aan bestemmingsreserve Wet openbare overheid (Woo) € 50.000;
5. In het kader van het maximeren van het niveau van de algemene reserves op een niveau van 2,0 van het benodigde weerstandsvermogen de volgende mutaties in de algemene reserves en de egalisatie reserves te verwerken:
 - I. onttrekking aan de algemene reserve watersysteemheffing € 852.000;
 - II. onttrekking aan de algemene reserve zuiveringsheffing € 852.000;
 - III. toevoeging aan de egalisatiereserve watersysteemheffing € 852.000;
 - IV. toevoeging aan de egalisatiereserve zuiveringsheffing € 852.000.

Inleiding

Hierbij ontvangt u de concept jaarstukken 2022 ter vaststelling door uw algemeen bestuur. De jaarstukken, bestaande uit de jaarrekening en het bestuursverslag, zijn onderdeel van de Planning en Control-cyclus. In deze stukken wordt teruggekeken op het afgelopen jaar.

In de jaarrekening worden de gerealiseerde lasten, opbrengsten en ontwikkeling in investeringen afgezet tegen de begroting (na begrotingswijziging) en worden de effecten daarvan op de stand van het eigen vermogen (reserves) en de balansposities van overige passiva en activa weergegeven en toegelicht.

In het bestuursverslag wordt een meer kwalitatieve evaluatie gegeven van de mate waarin de doelen per beleidsprogramma voor dit jaar zijn gerealiseerd, aan de hand van scores op de effect indicatoren.

Het door de accountant opgestelde accountantsverslag met bevindingen is bijgevoegd. De accountant heeft bij de jaarrekening 2022 een goedkeurende verklaring gegeven. Deze verklaring wordt opgenomen op pagina 41 van de jaarrekening 2022. Het rapport van bevindingen van de accountant is onder bijlage 4 opgenomen bij dit voorstel.

Beoogd effect

Vaststellen van de jaarstukken 2022. De jaarstukken zijn onderdeel van de Planning en Control cyclus.

Argumenten

Toelichting op de beslispunten

Het Algemeen Bestuur is conform de beleidsnota “Weerstandsvermogen, risicomanagement, reserves en voorzieningen 2017-2023” (vastgesteld in AB van 8 november 2017) bevoegd tot het instellen van een bestemmingsreserve en tot het besluiten van stortingen en onttrekkingen. Gedurende het jaar kan het Algemeen bestuur besluiten tot het doteren dan wel onttrekken aan de reserves. Het daadwerkelijk doorvoeren van deze dotaties en onttrekkingen aan de reserves vindt plaats bij de vaststelling van de jaarrekening.

Beslispunt 1. Instellen van een bestemmingsreserve Impulsregeling Water in de leefomgeving.

Bij de goedkeuring van de Jaarrekening 2022 wordt een nieuwe bestemmingsreserve Impulsregeling ingesteld. Samen met gemeenten wordt gewerkt aan ondersteuning van maatregelen voor een gezond en toekomstbestendig watersysteem in de stad, via meerjarige afspraken. Het doel van de regeling is om de waterkwaliteit en ecologie in het stedelijk gebied te verbeteren, om samen de gevolgen van extreme regen, langdurige droogte en hitte te verminderen en om het afkoppelen van regenwater te stimuleren. Hierbij speelt de Impulsregeling water in de leefomgeving een grote rol. De uitgaven zullen per jaar in omvang variëren.

In 2023 wordt voor het eerst gemuteerd op deze bestemmingsreserve conform de begroting 2023.

Beslispunt 2. Instellen van een bestemmingsreserve Wet open overheid.

Vanaf 2022 is de Wet open overheid (Woo) in werking getreden als opvolger van de Wet openbaarheid van bestuur (WOB). Voor de implementatie en uitvoering van deze wetgeving is er vanuit het ministerie van BZK een structurele en incidentele bijdrage aan de waterschappen vastgesteld. Deze bijdragen zullen tijdens de periode 2022-2027 worden toegekend aan de waterschappen. De eerste incidentele bijdrage is verstrekt in 2022, de eerste structurele bijdrage zal beschikbaar worden gesteld in 2023. De uitvoering van de Woo gaat eenmalige implementatie- en daarnaast extra structurele uitvoeringskosten voor de waterschappen met zich meebrengen. In januari 2021 heeft het vorige kabinet hiervoor financiële middelen aan de waterschappen toegezegd.

De kosten voor de uitvoering van de Woo zijn afhankelijk van het aantal verzoeken om gegevens openbaar te maken. Het aantal verzoeken is onvoorspelbaar en kunnen door de jaren heen sterk fluctueren. Om deze onvoorspelbaarheid op te vangen is hiervoor een bestemmingsreserve ingesteld. Met het gebruik van een bestemmingsreserve worden de bijdragen enkel besteed aan de kosten die gemaakt worden ten behoeve van de Woo.

Beslispunt 3. Vaststellen jaarstukken (Jaarrekening 2022 en Bestuursverslag 2022).

Met het vaststellen van de jaarstukken verleent het algemeen bestuur decharge aan het college voor gevoerde beleid over 2022. Hiermee worden ook eventuele overschrijdingen ten opzichte van de begroting na wijziging(en) geautoriseerd.

Beslispunt 4. Het bestemmen en verwerken van het voordelige exploitatieresultaat van in totaal € 3,735 miljoen.

In beslispunt 3 wordt de resultaatbestemming voorgesteld. In dit onderdeel worden de stappen die daarvoor genomen moeten worden, toegelicht.

I. en II. Toevoegen aan Algemene reserve € 2,162 miljoen

Conform de beleidsnota “Weerstandsvermogen, risicomanagement, reserves en voorzieningen 2017-2023” (vastgesteld in AB van 8 november 2017) moeten bij de bestemming van het resultaat de volgende stappen worden gevolgd:

1. De goedgekeurde onttrekkingen en dotaties aan de bestemmingsreserves worden uitgevoerd;
2. Het vormen van eventuele nieuwe bestemmingsreserves en doteren aan bestaande bestemmingsreserves;
3. Afwijkingen in de belastingopbrengsten worden (per categorie) verrekend met de tariefsegalisatiereserves;
4. Het saldo vanuit de kostenkant van de jaarrekening wordt verrekend met de algemene reserve;
5. Het weerstandsvermogen wordt (indien nodig, bij een weerstandsratio kleiner dan 1,4 of groter dan 2,0) op peil gebracht, via een storting in de algemene reserve middels een onttrekking aan de tariefsegalisatiereserves (bij een ratio kleiner dan 1,4), dan wel een storting in de tariefsegalisatiereserves middels een onttrekking aan de algemene reserves (bij een ratio groter dan 2,0).

Als stap 1 t/m 4 wordt doorlopen, wordt een bedrag van € 2,162 miljoen, zijnde het saldo op de kostenkant van de jaarrekening, aan de beschikbare weerstandscapaciteit toegevoegd (bestaande uit de algemene reserves Watersysteemheffing en Zuiveringsheffing). Daarmee komt de beschikbare weerstandscapaciteit op € 14,516 miljoen uit. De benodigde weerstandscapaciteit (dus de omvang van de geïnventariseerde risico's) is berekend op € 6,406 miljoen (zie ook hoofdstuk 4, 'Weerstandsvermogen' van het Bestuursverslag) hetgeen resulteert in een ratio van het weerstandsvermogen van 2,26. De ratio komt daarmee buiten de bandbreedte. Ter verduidelijking: een weerstandsratio van 2,0 betekent dat de omvang van de algemene reserves 2 maal de omvang is van de benodigde weerstandscapaciteit.

Stap 5, het muteren van de algemene reserves en egalisatiereserve in het kader van het maximaliseren van het niveau van de algemene reserves op een niveau van 2,0 van het benodigde weerstandsvermogen, wordt bij beslispunt 4 toegelicht.

Zoals in onderstaand overzicht is weergegeven, wordt per saldo € 2,162 miljoen aan de algemene reserves toegevoegd, waarvan € 1,367 miljoen aan Algemene Reserve WSH en € 795.000 aan Algemene Reserve ZH.

Algemene reserves 2022	Stand Ultimo 2021	Verdeling resultaat kosten 2022	stand 2022 vóór correctie weerstandsvermogen
Algemene reserve WSH	5.210	1.367	6.576
Algemene reserve Zuivering	7.144	795	7.941
Totaal algemene reserve	12.354	2.162	14.516

Bedragen zijn in duizenden euro's

De wijze waarop volgens de regels in de Nota reserves en voorzieningen wordt gemuteerd op de beide tariefsegalisatiereserves (en de onderliggende administratieve componenten binnen watersysteemheffing), zorgt ervoor dat er geen sprake kan zijn van zogenaamde kruissubsidiëring tussen die componenten. Toevoegingen en onttrekkingen zijn altijd ten laste of ten gunste van de betreffende belastingcategorie of in verhouding tot hun aandeel in de kostentoedelingsverordening. Daarmee zijn de schotten tussen de beide tariefsegalisatiereserves (en de administratieve componenten binnen watersysteemheffing) van de egalisatiereserve geborgd.

III. Toevoeging aan de egalisatiereserve watersysteemheffing € 1,618 miljoen

In de Begroting 2022 na 2^e begrotingswijziging (AB nov 2022) werd rekening gehouden met een toevoeging van € 701.000 aan de egalisatiereserve. Na het opstellen van de jaarrekening wordt bij het verdelen van het resultaat een toevoeging voorgesteld van € 1,618 miljoen. De toevoeging is het gevolg van lagere lasten en hogere belastingopbrengsten bij watersysteemheffing.

Zie ook Jaarrekening 2022, onderdeel G 'Eigen Vermogen', pagina 15 voor een overzicht van het verloop van de egalisatiereserves.

IV. Toevoeging aan de egalisatiereserve zuiveringsheffing € 1,607 miljoen

De toevoeging aan de egalisatiereserve zuiveringsheffing was begroot (na 2^e begrotingswijziging, AB nov 2022) op € 38.000. Door de lagere lasten en hogere belastingopbrengsten in 2022 voor zuiveringsheffing wordt een toevoeging aan de egalisatiereserve zuiveringsheffing € 1,607 miljoen voorgesteld.

Zie ook Jaarrekening 2022, onderdeel G 'Eigen Vermogen', pagina 15 voor een overzicht van het verloop van de egalisatiereserves.

V. Mutatie bestemmingsreserve € 50.000

De toevoeging van € 50.000 aan de bestemmingsreserve Wet openbare overheid (Woo).

Beslispunt 5. Het muteren van de algemene reserves en egalisatiereserve in het kader van het maximaliseren van het niveau van de algemene reserves op een niveau van 2,0 van het benodigde weerstandsvermogen.

Het college stelt voor de weerstandsratio op 2,0 terug te brengen, het maximum van de bandbreedte, door het uitvoeren van stap 5. Met het aanhouden van een weerstandsratio van 2,0 kan de algemene reserves in de toekomst een tekort opvangen, zonder direct onder het minimum van de ratio van 1,4 uit te komen. Met het uitvoeren van stap 5 wordt de weerstandsratio verlaagd van 2,2 naar 2,0. Met het uitvoeren van stap 5 wordt de beschikbare weerstandscapaciteit verlaagd naar € 12,813 miljoen, door het onttrekken van in totaal € 1,704 miljoen aan de algemene reserves (€ 852.000 WSH en € 852.000 aan ZH) en dit bedrag toe te voegen aan de egalisatiereserves.

De stand van de egalisatiereserve watersysteemheffing bedraagt 31 december 2022 € 12,531 miljoen, na uitvoering van beslispunt 4 en 5.

De stand van de egalisatiereserve zuiveringsheffing bedraagt per 31 december 2022 € 17,419 miljoen, na uitvoering van beslispunt 4 en 5.

Een toelichting op de uitkomsten van de jaarstukken in hoofdlijnen is opgenomen in bijlage 1.

Kaders

- de artikelen [103 t/m 107a](#) en [109](#) van de Waterschapswet (ingevolge art. 105 nemen de leden van het dagelijks bestuur niet deel aan een stemming over de vaststelling van de jaarrekening en het jaarverslag);
- de artikelen [4.27 t/m 4.73](#) van het Waterschapsbesluit (AmvB);
- de ministeriële '[Regeling beleidsvoorbereiding en verantwoording waterschappen](#)';
- de '[Controleverordening Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden](#)' (AB-besluit van 17 september 2008);
- de vastgestelde Beleidsnota Weerstandsvermogen, risicomanagement, reserves en voorzieningen ([AB-vergadering 8 november 2017](#), agendapunt 3.2, 3^e bijlage 'Nota reserves en voorzieningen 2017-2023');
- het vastgestelde Controleprotocol 2021 en 2022 (AB-vergadering 22 december 2021, agendapunt 3.2).

De uitkomsten van de jaarrekening 2022 zijn door de accountant gecontroleerd. De resultaten van de jaarrekening 2022 zijn betrokken bij het opstellen van de concept-Voorjaarsnota 2023 (periode 2024 – 2027).

Kantttekeningen

- 1.1 De voorgestelde mutaties van de algemene reserves en egalisereserves in beslispunt 4.I t/m 4.IV zijn conform de beleidsnota “Weerstandsvermogen, risicomanagement, reserves en voorzieningen 2017-2023” (vastgesteld in AB van 8 november 2017). Het niet instemmen met deze beslispunten betekent dat het Algemeen Bestuur niet conform dit besluit handelt inzake de verdeling van het voordelig exploitatieresultaat 2022.
- 1.2 De voorgestelde mutaties van de algemene reserves in beslispunt 5.I t/m 5.IV zijn conform de beleidsnota “Weerstandsvermogen, risicomanagement, reserves en voorzieningen 2017-2023” (vastgesteld in AB van 8 november 2017). Het niet uitvoeren van dit beslispunt betekent dat het Algemeen Bestuur niet handelt conform dit besluit inzake de hoogte van de weerstandsratio en de omvang van de beschikbare weerstandscapaciteit.
- 1.3 Met het vaststellen van de jaarstukken voldoet het Algemeen Bestuur aan de eisen van de provinciale toezichthouder, die zij op grond van de Waterschapswet, de Waterwet en de Wet decentrale overheden toebedeeld heeft gekregen. Als het Algemeen Bestuur geen vastgestelde jaarstukken kan overleggen (maximaal twee weken na besluitvorming en vóór 15 juli 2023), zal deze daarover in het kader van haar toezichthoudende taak een aanleiding zien om te interveniëren.

Financiën

De financiële aspecten zijn beschreven in de jaarrekening, het bestuursverslag en dit bestuursvoorstel.

Vervolg

Op 13 juni 2022 worden de jaarstukken 2022 beschikbaar gesteld aan de gecombineerde commissie.

Op 26 juni 2022 worden de jaarstukken 2022 behandeld in de Auditcommissie.

Op 05 juli 2023 worden de jaarstukken 2022 aangeboden ter vaststelling aan het Algemeen Bestuur.

Communicatie

Een samenvatting van de Top 10 van risico's wordt, zoals gebruikelijk, vertrouwelijk ter inzage gelegd bij Bestuurszaken voor AB-leden.

Samenwerking & participatie

Nvt

Bijlagen

Bijlage 1. De uitkomsten van de jaarstukken 2022 op hoofdlijnen zijn:

1. Totaal voordelig saldo voor resultaatbestemming € 3,735 miljoen

Het exploitatieresultaat bedraagt € 3,735 miljoen. Hiervan was € 740.000 begroot.

Hoofdlijnen exploitatieresultaat 2022	Begroting 2022 na BW	Realisatie 2022	Vershil	
Netto baten	138.583	139.365	782	V
Netto lasten	148.048	142.328	5.720	V
Vershil voor mutatie Bestemmingsreserves	-9.465	-2.963	6.502	V
Mutaties Bestemmingsreserves	10.205	6.698	-3.507	N
Exploitatieresultaat	740	3.735	2.995	V

Bedragen zijn in duizenden euro's; V = voordeel, N = nadeel

Het voordelig verschil tussen het begrote en gerealiseerde exploitatieresultaat van € 2,995 miljoen bestaat uit de volgende onderdelen:

1.1 Voordeel belastingopbrengsten (€ 782.000)

Dit bedrag is het saldo van een voordeel van bij de watersysteemheffing (€ 65.000) en een voordeel van bij de zuiveringsheffing (€ 717.000).

Het voordeel bij watersysteemheffing bestaat uit kleine voor- en nadelen op alle categorieën binnen de watersysteemheffing.

Het voordeel bij zuiveringsheffing bestaat uit twee delen. Bij het onderdeel bedrijven is een voordeel van €1,187 miljoen dat voor het grootste deel bestaat uit de ontvangen compensatie voor de derving van belastingopbrengsten door de coronamaatregelen vanuit het Rijk: € 1,119 miljoen, over het jaar 2020. Bij het onderdeel zuiveringsheffing woningen is per saldo een nadeel te rapporteren van € 470.000. Dit bestaat onder andere uit lagere opbrengsten uit voorgaande jaren en de afname van het belastingdraagvlak in 2022 als gevolg van een toename in het aantal éénpersoonshuishoudens, waardoor vaker slechts één vervuilingseenheid per woning in rekening kon worden gebracht. Ten slotte wordt ook rekening gehouden met een grotere oninbaarheid van openstaande bedragen. De BhgU maakt een inschatting van de omvang van deze post. Daarvoor wordt de voorziening dubieuze debiteuren met ruim €300.000 verhoogd.

1.2 Voordeel netto lasten (€ 5,720 miljoen)

Dit bedrag is het saldo van lagere overige kosten, lagere rentekosten en de hogere personeelskosten bij diverse programma's.

De lagere overige kosten kent een aantal oorzaken.

Een exogene oorzaak is vertraging van baggerwerkzaamheden in de Gekanaliseerde Hollandsche IJssel (GHIJ) door problemen met de afzet van baggerslib in het depot De Slufter. Inmiddels is een andere locatie voor de bagger gevonden.

Door inzet van eigen personeel in plaats van diensten af te nemen van externe deskundigen, zijn hiervoor minder kosten gemaakt dan begroot. Tevens is vertraging in uitvoering van innovatie projecten opgetreden door vertraging bij partners waardoor minder gebruik is gemaakt van externe deskundigen dan begroot.

Het doorschuiven naar 2023 van enkele ICT ontwikkelprojecten zorgt voor lagere kosten voor ICT ondersteuning en ontwikkeling door externen dan begroot.

Lagere rentekosten worden veroorzaakt doordat er veel aflossingen op geldleningen zijn in het eerste halfjaar. Hierdoor wordt er minder rente berekend dan waar rekening mee is gehouden bij de begroting (de rente was berekend over de beginstand).

Hogere personeelskosten zijn het gevolg van cao ontwikkelingen, waarbij aan het eind van het jaar een eenmalige uitkering heeft plaatsgehad. Tevens is er meer gebruik gemaakt van inhuurkrachten dan begroot, omdat door de krapte op de arbeidsmarkt een aantal vacatures niet of veel later met vaste medewerkers kon worden ingevuld. Door een stelselwijziging zijn personeelskosten voor een ICT project in de exploitatie opgenomen en niet geactiveerd, zoals was begroot.

De verschillen in de gerealiseerde afschrijvingskosten en overige opbrengsten ten opzichte van de begroting zijn verwaarloosbaar klein.

1.3 Verschil mutatie bestemmingsreserves (€ 3,508 miljoen)

De lagere onttrekking aan een aantal bestemmingsreserves zijn hoofdzakelijk incidenteel van aard. Zo zijn de baggerwerkzaamheden vertraagd in het project Gekanaliseerde Hollandsche IJssel (GHIJ), zoals hierboven beschreven. De kosten daardoor lager en de onttrekking aan de bestemmingsreserves ook.

De onttrekking aan de bestemmingsreserve Transitie is lager dan begroot omdat de inhuur van externen voor een project niet nodig bleek en de capaciteit is ingevuld door eigen personeel. Tevens zijn onderdelen doorgeschoven naar 2023.

De onttrekking aan de bestemmingsreserve Omgevingswet is lager dan begroot, omdat door uitstel van de inwerkingtreding van Omgevingswet tot 1 januari 2024 een deel van de verwachte uitgaven is verschoven naar 2023.

De dotaties aan de bestemmingsreserves zijn wel volgens begroting uitgevoerd, omdat de doelen van de reserves niet gewijzigd zijn en de doelsaldi daarmee ook gehandhaafd blijven.

De onttrekkingen zijn dus lager dan begroot en de dotaties conform de begroting, zodat per saldo minder wordt onttrokken.

2. Investeringsrapportage 2022

In 2022 is voor € 75,030 miljoen aan investeringsuitgaven gerealiseerd. Dit resulteert in het uitputtingspercentage van 99%. Kijkend naar het totaal investeringsniveau per taakgebied blijkt dat het uitputtingspercentage per programma varieert tussen de 37% (Beperking gevolgen Klimaatverandering) en 505% (Programma RWZI Utrecht, hiervoor was €100.000 begroot en €505.000 gerealiseerd, vandaar het hoge percentage), zie hiervoor "Investerings" op pagina 49 van het bestuursverslag.

3. Effectindicatoren

In het Bestuursverslag 2022 is aan de hand van effectindicatoren gerapporteerd over hoe het waterschap het afgelopen jaar heeft gewerkt. Dit gebeurt aan de hand van de in de Begroting 2022 vastgestelde zes thema's, die zijn doorvertaald naar 16 doelstellingen en 27 effectindicatoren.

We rapporteren per thema op deze effectindicatoren om zo het daadwerkelijke effect van beleid en uitgevoerde werkzaamheden op de Waterkoersdoelen te beschrijven. We formuleren dit in lijn met de Waterkoers als volgt:

- op koers: met de reguliere werkzaamheden, de vastgestelde plannen en het vigerend beleid behalen we de doelen of hebben we die al bereikt,

- niet op koers: het doel is niet behaald en met de huidige vastgestelde plannen en middelen zal dit ook niet gaan gebeuren,
- oogje in het zeil houden: er moet op gelet worden. Op dit moment is het op koers, maar in de nabije toekomst voorzien we ontwikkelingen en/of wijzigingen waardoor bijsturen nodig kan zijn om het doel te behalen.

Van de zes thema's liggen er twee "op koers". Bij de overige thema's is het beeld wat gevarieerder. Bij de effectindicatoren waar "een oogje in het zeil" nodig is of die "niet op koers" zijn, is aangegeven welke maatregelen genomen zijn om op koers te komen. Zie de tabel op pagina 6 van het bestuursverslag voor een overzicht van de score per thema en vanaf pagina 7 voor een uitgebreidere beschrijving per effectindicator.

2. Jaarrekening 2022 Concept (DM 1935866 V4)
3. Bestuursverslag 2022 Concept (DM 1949851 V1)
4. Accountantsverslag Crowe Foederer Concept (DM 1945887 V 25 mei 2023)